

Tócsák és látomások

– A Hársfa utcában megjelent a Megváltó! – visította a pékség előtt egy riadt hang.

– Hol?

– Kinél?

– Mikor?

– Ki látta? Látta valaki közületek?

– Hogy néz ki?

– Mondott is valamit?

– Mit mondott?

– Ott van még?

– Mondjátok, mit üzent? Beszélj már, ember!

Ijedt gomolygás, kapkodás, szaladgálás támadt. Aki csak tehette, rohant a Hársfa utcába.

Már messziről jól kivethető volt a tömeg. Egy kétemeletes, stukkódíszes homlokzatú régi ház előtt verődtek össze, pipiskedve, nyakukat nyújtogatva, egymás sarkát letaposva, ijedten tanakodva.

– Hol van hát? – kérdezte egy akkor érkezett. S hogy senki sem felelt, a többiek tekintetét követve, ő is felfelé kezdett bámulni, az elég magasra épített ablakok irányába, de a szürkére kopott ablakkeretek mögül nem nézett ki senki. – Csak a bolondját járatják az emberrel! – morogta bosszúsan, és egyengetni kezdte a nyújtózkodástól megrándult vállát.

– Ott! – suttogta egy elzsírosodott, kajla kalapú öreg, és reszkető kezének göbös mutatóját az utólag beüvegezett keskeny erkélyre irányította.

A kérdezőnek már megfájdult, könnybe lábadt a szeme, annyira erőltette, meregette... s akkor csakugyan meglátott... valamit. Holmi piros és kék foltokat, foltocskákat, maszatokat, s középpütt mintha fehérlett, világolt is volna valami.

– Ott van a mi Urunk, Teremtőnk! – sikoltotta egy elnyűtt öregasszony.
– Hát nem látjátok? Egészen fehér a drága testye, és az ott mellette Keresztelő Szent János, aki...

– Miféle Szent János? Vén hülye! Tán bepiált, öreganyám?

– Esküszöm! Ott van, én látom! Éppen megköröszötlö a Jordán szent vizében.

– Hol? Ott balról az a sötét? – kérdezte egy kócos kislány.

– Még a glória is a fejükön van. Színaranybul! – bizonygatta az öregasszony, és hangosan, kántálva, fejét meghajtva kiáltotta: – Glória!

– Mellette meg két térdeplő kis angyal. Szakasztott olyanok, mint az én ikreim... voltak – suttogta egy fiatalasszony, miközben arcán végigcsorogtak a könnyek. – Margitka... Annuskám! Ők tartják addig az Úr palástját... Hát ott vagytok... Ott vagytok, kicsikéim... Kicsi kincseim...

– Nézzétek, itt is... Itt is megjelentek! – kiáltotta akkor valaki, és egy másik ablakra bökött.

A tömeg odarohant. Valaki letérdelt a vizes kövezetre.

– Mária! – mondta megrendülve. – Szép Szűz Mária, égkék köntösben, vérpiros palástban. Fején csillagkorona.

– Csoda! Csoda történt! – morajlott végig a tömegben.

– Vigyázz! Ne lépj rájuk! – kiáltott fél rémulten valaki, s félrehúzta a gyerekét, aki egy tócsába beletaposva bámészkodott éppen.

– Figyelj! Már az úttesten is... a tócsákban is...

– ...a kirakatokban...

– ...az autók üvegén, a visszapillantó tükrükben...

– ...a maga szemüvegén!

– Jé, a karórám üvegén is!

– Térjenek eszükre! Ez csak a hajnali eső műve – dörögte egy józan férfihang. – Olyan anyagokat tartalmazott, ami így csapódott le...

– Az eszed tokja. Az csapódott le – köpött ki valaki mellette.

– ...színes, benzines, olajosan fénylő foltokban... Aztán tömörültek, összefolytak, osztódtak, alakultak... mint az amőbák. Még hogy piros, kék meg arany palástok! És még azt mondják, a mai ember fantáziátlan.

– Tömegpszichózis. Beteg ez a világ – bólíntott a társa.

– Amőbák? Azt meri *erre* mondani, hogy amőbák? Üssétek!

A két férfi a fenyegető öklök elől gyorsan kereket oldott – talán. Távolabbról még sokáig kiáltozás, viaskodás hangjai hallatszottak.

De akkor már sírt, haját tépte, imádkozott, vagy énekelt a csoportosulások nagy része, s vonult utcáról utcára, hirdetve a Csodát.

– Térdre! – kiabálta egy erélyes hang. – Látjátok? Ez a ti művetek! Annyit vétkeztek, acsarkodtok egymás ellen, annyit bűnöztök, hazudoztok, raboltok, gyilkoltok, hát most végre megelégette, és eljött közétek, hogy *figyelmeztessen*

az Órára! *Imádkozzatok!*

A szeles, hideg, nyirkos utcákon úgy hömpölygött végig az ima, mint valami fogvacogtató, a Bizonyosságba görcsösen belekapaszkodó esküvés:

– Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában – minden láthatatlannak Teremtőjében... Hiszek... hiszek...

– ...az egy Úrban: Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában...

– Úristen, aki vagy az égben! Már imádkozni sem tudtok tisztességesen. Mikor gyóntatok utoljára? Gyóntok ti egyáltalán? A kárhozat... a kárhozat sötét bugyrai várnak rátok, ott fogtok égni, elégni, perzselődni...

– Nem! Én *tiszta* vagyok! Te tudod, Istenem... Te tudhatod, hogy ha nem is jártam, nem járhattam templomaidba, én azért mindig...

Szél söpört végig az utcákon. A tócsákban felkavarodott, majd ismét elsimult a víz, a poros, eső verte ablakok fénylettek. Már egyre többen fedeztek fel színes ábrákban jól ismert alakokat, bibliai jeleneteket. Az izgalom nőttön-nőtt. A rózsafüzér-tagok felverték a plébánost, és követelték, hogy a kántorral nyitassa ki a templomot – amelyet az elszaporodó rablások és kegyeletsértő falfirkák miatt újabban már csak misék idején tartottak nyitva – és tartson hálaadó szentmisét. Meghúzták a harangokat is. S nemcsak a katolikus templomban. Egy, két, három... már minden templomban zengett a harangszó, énekelt a kórus, verte a mellét, és imádkozott a hívők serege.

– Mi van?... Tűz van?... Kigyulladt a város? – firtatták rémulten azok, akik még mit sem tudtak a Jelenésekről.

A legvadabb hírek jártak szájról szájra.

– A fiam le akarta festeni azt, amit az ablakunkban látott, de a festményén nem látszik semmi! *Lefesthetetlen!* Hát nem fantasztikus? *Lefesthetetlen!* Mondják, hát nem fantasztikus?

– A szomszédom, az a nyavalyás, be akarta törni a Szűz Máriás ablak-szárnyamat...

– *Azt?* Azt akarta betörni?

– ... azt, amelyet annyian csodáltak, de úgy maradt a karja és a felemelt ökle!

– Hogy mondja? Hogy maradt?

– Hát *úgy*. Felemelve... Áldassék Isten szent neve, aki igazságot tesz mindenek között...

– A másik utcában egy asszony ki akarta söpörni háza elől a tócsákat. Fogott egy söprűt, és nekikesett... de a vizek – képestül – visszafolytak...

– Visszafolytak?! Csak úgy?

– Vissza bizony. A söprűje meg, ahogy ádáz haragjában újra és újra nekifogott, csak azért is, hogy majd ő megmutatja, eltörött! Eltörött! Sőt, azt mondják, még a söprű cirokszálain is, hogy még azokon is...

Egy miniszoknyás, már hervatag arcú, lakkcsizmás nő megbabonázva bámulta az egyik pocsolját. Egyre mélyebbre hajolt, majd a szemüvegét

is feltette. – De hiszen ez... ez a Bűnbánó Magdolna! El Greco, a Görög, Bűnbánó Magdolnája. Ölében ott a biblia és a koponya is. Hogy hasonlít... Ugyan *kire* hasonlít? Jobbját a szívére szorítja, úgy bámul a tornyosuló fellegekbe. Miért érzem úgy, hogy nekem ő annyira, de annyira... Most felém fordul... Rám néz. Énrám néz! Engem néz... De hiszen ez *én* vagyok! Mit mondasz? Azt mondja: „*Gyere!*”

A halott ikrek édesanyja nem ment tovább. Lecövekelt Jézus megkeresztelésénél, s egyre csak az *ő* két kis angyalát bámulta. Azok összesúgtak-búgtak, majd a nagyobbik, a pirosposzgasabb, nevetett, és intett neki.

– Hogy kerül ez a civil ruhás nő erre a XV. századi fatáblás olajfestményre? – kérdezte egy kese hajú férfi a mellette állót.

– Honnan veszi, maga Okostojás, hogy XV. századi? Ez csak...

– Ez bizony Verocchio az Uffiziből... *Ő* az. Balról a kackiás kis páлма alatt guggoló fürtös hajú angyalkákkal, középen Krisztus az ágyéka köré csavart piros-fehér csíkos perisomában, jobbról a sápadt, kiálló bordájú, öregcske Keresztelő Szent János az elmaradhatatlan keresztjével, és persze a vízzel való leöntés, a *per infusionem*, ami a kései középkorban, ugye, felváltotta a vízbe merítést. Száz közül is felismerném... Hiába fintorog, vizsgáló voltam.

A pepita ruhás nő megdicsőült arccal guggolt a két sötét ruhás, a drága leplet szorongató kölyökangyal között. Szorosan átölelve tartották egymást.

Különösen nagy tömeg állt a Krisztust a keresztben ábrázoló „benzinpárlat” előtt.

– Maga hisz ebben? – kérdezte egyikük újdonsült ismerősét.

– Miben?

– Vallásos?

– A feleségem templomjáró. A gyerekek is voltak elsőáldozók, meg is bérmálkoztak, de azóta valahogy...

– Tudja, ahogy öregszem, egyre több bennem a kétely... A Kérdés... Valami furcsa Isten-keresés, vagy mi ütött fel bennem a fejét. Ha valahogy megbizonyosodhatnék...

– Nem hívják magát esetleg Tamásnak? A feleségem éppen egyik este, vacsora után mesélte el az unokáinak, hogy az akarta mindenáron Krisztus vérző sebeibe mártani a mancsait! Mert hogy nem hitt neki. Eléggé.

– Bevallom őszintén: *félek!*

Egymásra meredtek.

Szinte minden „festménynek” akadt bámulója, rettegője. Az egyik cipőbolt sárpettyes kirakata elé egy nő le is ült. Lekuporodott, mint a koldusok, hogy jobban láthassa a szerinte Szoptató Máriát, vagy akit a színes, zsírosan fénylő foltokban annak vélt.

– Én sose fogok szoptatni – vallotta a képnek. – Sándor nem akart gyereket, Dénes sem. Drága az élet, drága az albérlet, állás, kereset hol van, hol

nincs, szerelem... szerelem? Az tán nincs is, nem is volt. Csak a magány. Csak az önzés. Magam maradok, mint a kóró... Ne tűnj el! Ne tűnj még el! Te boldog!

Orvul, váratlanul szikrázott fel a nap, hogy nyomban el is tűnjön a felhők mögött.

Csak álltak ott, a Csodától megfosztva, becsapottan, maguk körül egyre forgolódva, ténferegve, zavartan tovább báméskodva, mint egy hatalmas Brueghel-csoportkép apró, topa lábú, kerek fejű kis emberkéi. A nagy, nyirkos, szeles-huzatos, csupasz utcákon szerte sok kicsi, zavart, kereső, valamit, Valakit egyre kereső kerek fejű, keshedt kaputos, hóka, tanácstalan emberke.

Az ablak- és kirakatüvegek üresen, szürkén, maszatosan meredtek, vi-gyoroztak rájuk.

